

Cercetarea faptuitorilor

Subiect activ al infractiunii de furt sau tâlharie poate fi orice persoana care îndeplinește condițiile generale ale raspunderii penale.

Agravanta participarii la furt a doua sau mai multor persoane opereaza atunci când se constata prezenta tuturor participantilor la locul faptei, în momentul savârsirii acesteia.

Furtul savârsit de un major împreuna cu un minor constituie furt calificat chiar daca minorul nu raspunde penal, dar, în acelasi timp, constituie si o agravanta prevazuta de art. 75 lit. c. C. pen. – savârsirea infractiunii de catre un infractor major împreuna cu un minor. În situatia în care unii dintre inculpati au amenintat victima, iar altii au deposedat-o de bunuri, toti sunt coautori ai infractiunii de tâlharie.

Pentru a se retine si infractiunea de asociere în vederea savârsirii de infractiuni, trebuie sa existe o întovarasire de oarecare durata, în vederea realizarii unui scop infractional comun, si nu o simpla înțelegere, întâmplatoare si spontana.

Pentru existenta infractiunii este suficient ca între faptuitori sa fi intervenit un consens fara echivoc, privind constituirea si scopul asocierii, fapta consumându-se în momentul realizarii acestui consens.

1. Cauzele si împrejurările care au favorizat savârsirea furtului sau tâlhariei

Cunoasterea acestor cauze si împrejurari permite organelor de urmarire penala realizarea actului preventiv prin alegerea celor mai eficiente metode de combatere a unor astfel de infractiuni. Amintim: insuficienta preocupare pentru folosirea sistemelor de paza si alarmare; neasigurarea cu încuietori corespunzatoare, gratii la geamuri; neglijenta si lipsa de raspundere din partea personalului de paza; pastrarea în locuinte sau unitati comerciale a unor sume importante de bani, valuta sau bijuterii; posibilitatea valorificarii cu usurinta a bunurilor provenite din furturi sau tâlharii în talciocuri, consignatii, case de amanet, târguri etc., fara a exista o reglementare legala stricta etc.

2. Unele particularitati ale investigarii furtului si tâlhariei

2.1. Cercetarea locului faptei

a. Cercetarea locului faptei este necesara si obligatorie în toate cazurile de furt si tâlharie, chiar când infractiunea este reclamata dupa 2–3 saptamâni (la externarea victimei tâlhariei), atât pentru stabilirea cercului de suspecti, cât si pentru identificarea martorilor oculari.

b. Prin *loc al faptei* se înțelege:

locul în care s-au aflat bunurile si valorile sustrate; itinerarul parcurs de infractor pentru a ajunge la locul faptei; locul în care faptuitorii s-au ascuns si au pândit victima; itinerarul parcurs de infractor dupa comiterea faptei; locurile în care au fost ascunse obiectele corp-delict sau obiectele si valorile provenite din savârsirea infractiunii; locurile în care s-au ascuns infractorii pentru a scapa de urmarire.

c. Prin cercetarea sistematica a locului faptei se stabilesc date privind:

- numarul faptuitorilor;
- perioada în care au operat;

- caile de acces ale infractorilor;
- mijloacele si metodele folosite;
- bunurile sustrate.

d. La locul faptei vor fi descoperite *urme de mâini si de picioare; urme ale instrumentelor de spargere folosite; urme biologice* (pete de sânge, fire de par), care pot conduce la identificarea faptuitorilor; *urme olfactive*, care vor fi exploatate cu ajutorul câinelui de urmarire; urme sub forma de resturi de obiecte (pilitura, rumegus, pelicula de vopsea etc.); urme care indica anumite *deprinderi sau specializari* ale infractorului; *microurme* pe îmbracamintea si corpul infractorului etc. Aceste categorii de urme vor fi cautate, fixate si ridicate inclusiv pe itinerariile folosite de infractori dupa comiterea faptei.

e. Practica demonstreaza ca, la locul faptei, infractorii pot comite erori grave: renuntarea la portul manusilor si folosirea unor pahare; pierderea unor obiecte personale sau a unor corpuri delictive, autoaccidentari etc. De asemenea, în multe situatii, infractorii au fost identificati dupa urmele de manusi folosite în câmpul infractional.

f. O deosebita importanta prezinta *clarificarea împréjurarilor negative sau controversate* care pot fi rezultatul unor *încercari de simulare* a furtului sau tâlhariei

g. În cazul în care victima infractiunii de tâlharie a fost supusa unor violente fizice, este obligatorie examinarea ei de catre medicul legist, pentru a stabili:

- natura si vechimea leziunilor;
- instrumentele cu care au fost cauzate;
- gravitatea leziunilor;
- daca victima putea sa-si produca singura leziunile (în situatia în care exista indicii de simulare a tâlhariei).

h. În procesul-verbal de cercetare a locului faptei vor fi consemnate, în detaliu, toate constatările facute, fotografiile judiciare executate, schita locului faptei etc.

2.2. Alte forme de furt:

- furturi din hoteluri;
- furturi de la garderobele salilor de spectacol;
- furturi din stranduri sau de pe plaja;
- furturi de bagaje sau furturi prin substituirea bunurilor cu un obiect asemanator;
- furturi de la persoanele adormite sau în stare de ebrietate;
- furturi de la persoanele tratate cu cafea, ceai, prajituri, sucuri etc. în care au fost introduse substante *ce produc adormirea victimelor*, specifice îndeosebi în trenurile de calatori;
- furturile de animale;
- furturile obiectelor de arta, multe *la comanda*, din partea unor colectionari sau traficanti. La toate aceste forme de furt întâlnim situatii în care infractorii, când sunt surprinsi asupra faptei ori sunt urmariti, recurg la forme de violenta deosebit de agresive, astfel ca furtul se transforma automat în tâlharie.
- furtul asa-numit de identitate. „*Hotii de identitate*” își procura date de identificare, de exemplu, numerele cartilor de credit sau numerele de asigurare sociala, cu scopul de a se substitui victimelor si de a obtine anumite foloase ori de a comite unele infractiuni în numele acestora.

3. Ascultarea martorilor

Practica judiciara demonstreaza ca identificarea si audierea martorilor oculari *chiar cu ocazia cercetarii locului faptei* sunt activitati deosebit de importante pentru investigarea furtului sau tâlhariei, deoarece depozitiile lor nu au suferit alterari ca urmare a trecerii timpului sau a unor influente de natura subiectiva

Principalele probleme care trebuie clarificate cu ocazia audierii martorilor: distanta de la care au perceput fapta; conditiile atmosferice si de vizibilitate; activitatile desfasurate de faptuitori si de catre victima; semnalmentele faptuitorilor, tinuta vestimentara ori datele de identificare, daca îi cunoaste; leziunile produse victimei; caracteristicile obiectelor sustrate de la victima; mijlocul de transport folosit de infractori; posibilitatea de a recunoaste autorii faptei dupa fotografii în eventualitatea prezentarii pentru recunoastere; raporturile pe care le au cu faptuitorii sau cu partea vatamata.

3.1. Ascultarea partii vatamate urmareste clarificarea urmatoarelor aspecte:

caracteristicile bunurilor sau valorilor sustrate; împrejurarile în care s-a comis furtul sau în care victima a fost amenintata si lovita de catre agresor; semnalmentele faptuitorului sau, daca îl cunoaste, datele de identificare; suma cu care se constituie parte civila în proces; leziunile constatate prin acte medico-legale si pretentiile civile pe care le are; posibilitatea de a identifica faptuitorul ori bunurile de care a fost deposedata; modul în care si-a petrecut timpul înainte si dupa comiterea infractiunii.

Se va tine cont, în cazul audierii victimei unei tâlharii, de tulburarea psihica prin care a trecut, datorita careia ea poate sa exagereze semnalmentele agresorului sau sa nu-si aminteasca nimic.

3.2. Efectuarea de perchezitii

Faptuitorului, odata identificat si prins, i se vor efectua perchezitie corporala, precum si perchezitii la domiciliu, loc de munca, ori la complici.

Cu ocazia perchezitiilor se au în vedere atât recuperarea prejudiciului cauzat, cât si descoperirea unor urme si mijloace de proba, a instrumentelor folosite la savârsirea faptei ori a altor obiecte a caror detinere este interzisa de lege.

3.3. Ascultarea învinutului sau inculpatului se face cu asigurarea dreptului la aparare si cu aplicarea metodelor de tactica adecvate.

Când nu exista suficiente probe pentru dovedirea vinovatiei, cercetarile vor începe cu audierea martorilor si numai dupa aceea va fi ascultat învinutul sau inculpatul

Daca probele sunt indubitabile, se recomanda sa fie audiat mai întâi învinutul si apoi sa fie ascultati martorii.

Se vor consemna toate cererile de probe solicitate în aparare, care vor fi verificate temeinic, procedându-se, daca situatia impune, la confruntari, reconstituiri, prezentarea pentru recunoastere etc. O atentie deosebita se va acorda verificarii alibiurilor, demonstrarii faptului ca învinutul sau inculpatul se afla, la data respectiva, în locul unde s-a reclamat comiterea furtului sau a tâlhariei.

Se cunosc erori judiciare datorate recunoasterii din grup a faptuitorului de catre martori oculari de buna credinta, ajungându-se la condamnari care ar fi fost evitate daca

s-ar fi luat în considerare apararea inculpatului cu privire la locul în care se afla la data savârșirii infractiunii ce i se imputa.

3.4. Pe durata investigarii furtului sau tâlhariei se pot efectua prezentari pentru recunoasterea de persoane sau obiecte, reconstituiri (care pot confirma si o eventuala înscenare) sau se pot dispune constatari tehnico-stiintifice si expertize criminalistice sau medico-legale.